

Gebied Noord

Bezoekadres: Eudokiaplein 35
3037 BT ROTTERDAM

Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Internet: <http://www.rotterdam.nl/noord>

Retouradres: Postbus 70012 3000 KP Rotterdam

College van burgemeester en wethouders
Postbus 70012
3000 KP ROTTERDAM
3 0 0 0 K P
]

Van: Wijkraad Liskwartier
Telefoon: 010 - 267 2123
E-mail: wijkraden@rotterdam.nl

Ons kenmerk: BSD-GbNo-3083580

Bijlage(n): 1

Datum: 31 juli 2018

3083580

Geacht college,

Namens de wijkraad Liskwartier, bieden wij u onze Wijkagenda 2019-2022 aan. Binnen de korte termijn die ons gesteld is hebben wij getracht de bewoners van het Liskwartier zoveel mogelijk te betrekken.

De opgaven en doelen hebben wij beschreven onder de volgende vijf thema's:

- Landschap: ruimtelijke inrichting & groen
- Bouwen & wonen
- Schoon, heel & veilig
- Sociaal & inclusief
- Creatief & ondernemend

Wij gaan ervan uit dat dit document een goede basis vormt voor verdere gesprekken met bewoners in de komende periode.

De voorliggende wijkagenda is door de wijkraad Liskwartier in concept vastgesteld en wordt in de openbare vergadering van 30 augustus a.s. formeel bekrachtigd.

Met vriendelijke groet,

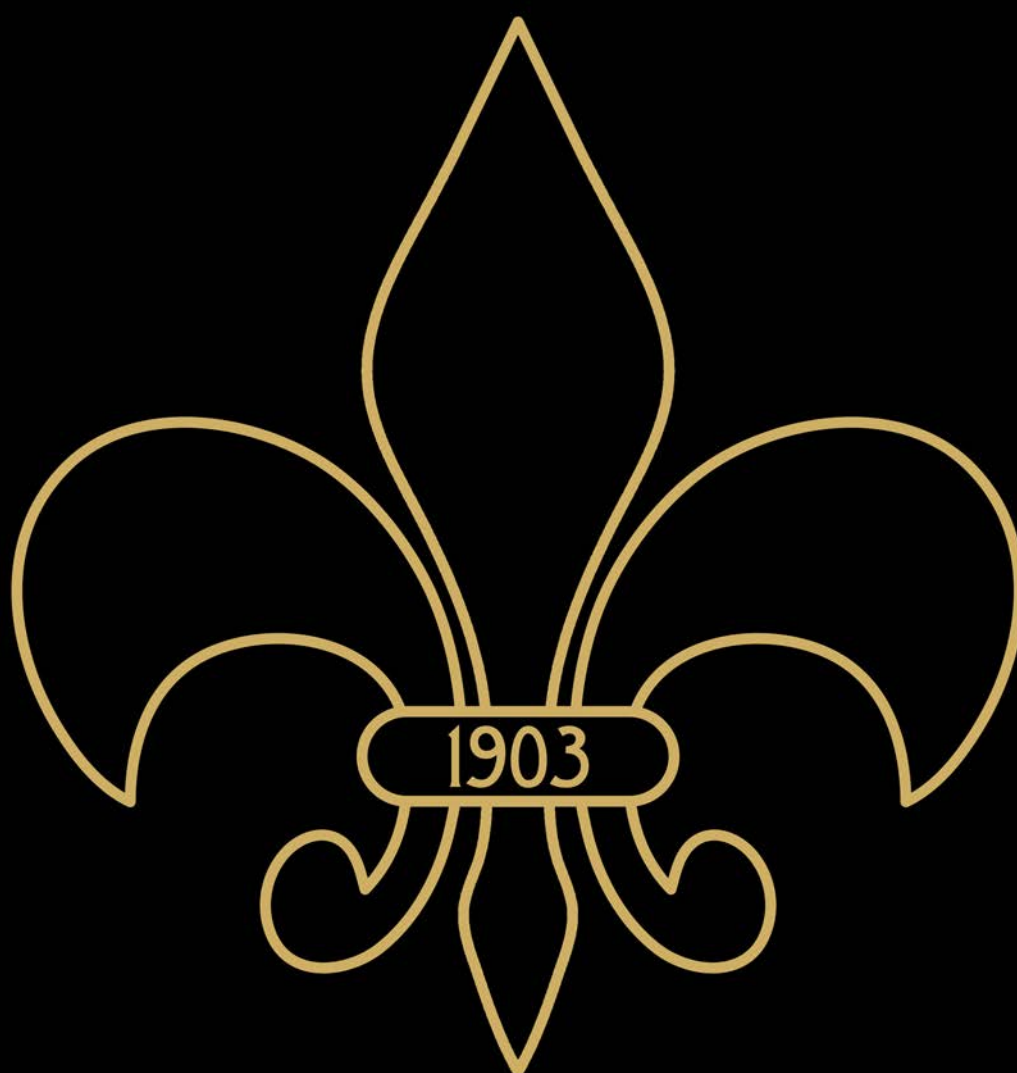
namens de leden van de wijkraad Liskwartier,

Remmert Koch
Wijkmanager Liskwartier

Reidar Plokker
Technisch voorzitter

Bijlage: Wijkagenda Liskwartier 2019-2022

Wijkagenda 2019-2022

LISKWARTIER ROTTERDAM

INHOUDSOPGAVE

OVER HET LISKWARTIER

Wijkfoto	4
Wijkprofiel 2018 met fysieke-, veiligheids- en sociale index	5

INTRODUCTIE WIJKRAAD LISKWARTIER

Onze benadering en aanpak	7
---------------------------	---

WIJKAGENDA LISKWARTIER 2019-2022

1. LANDSCHAP: RUIMTELIJKE INRICHTING & GROEN

Algemene aandachtspunten voor groen en duurzaamheid	8
Hofplein tracé en groene route	9
Voortgang groenontwikkeling dak Hofbogen met wijkraden Bergpolder en Agniesebuurt Koningsveldeplein	

2. BOUWEN & WONEN

Bouwopgave stad Rotterdam en de mogelijkheden in het Liskwartier	10
Bewoners voorbereiden op energietransitie De Heilige-Familiekerk en de Voorburgstraat	11

3. SCHOON, HEEL & VEILIG

Bewonersparticipatie bij schoon, heel & veilig	12
Afval en hondenpoep Ongediertebestrijding	13
Verkeersveiligheid Diefstal, vandalisme en overlast	
Overslaghub voor bevoorrading winkels Parkeerdruk voor fiets en auto en aanpak zwerf- en weesfietsen	14

4. SOCIAAL & INCLUSIEF

Een eigen huis van de wijk	15
Kinderen en jongeren Ouderen Armoede	

5. CREATIEF & ONDERNEMEND

Stimuleren van lokaal sociaal ondernemerschap	16
Kunst en cultuur Duidelijkheid voor ondernemers met drank- en horecaverunningen Aandacht voor een inclusieve samenleving met kunst en cultuur als bindmiddel	

COLOFON

17

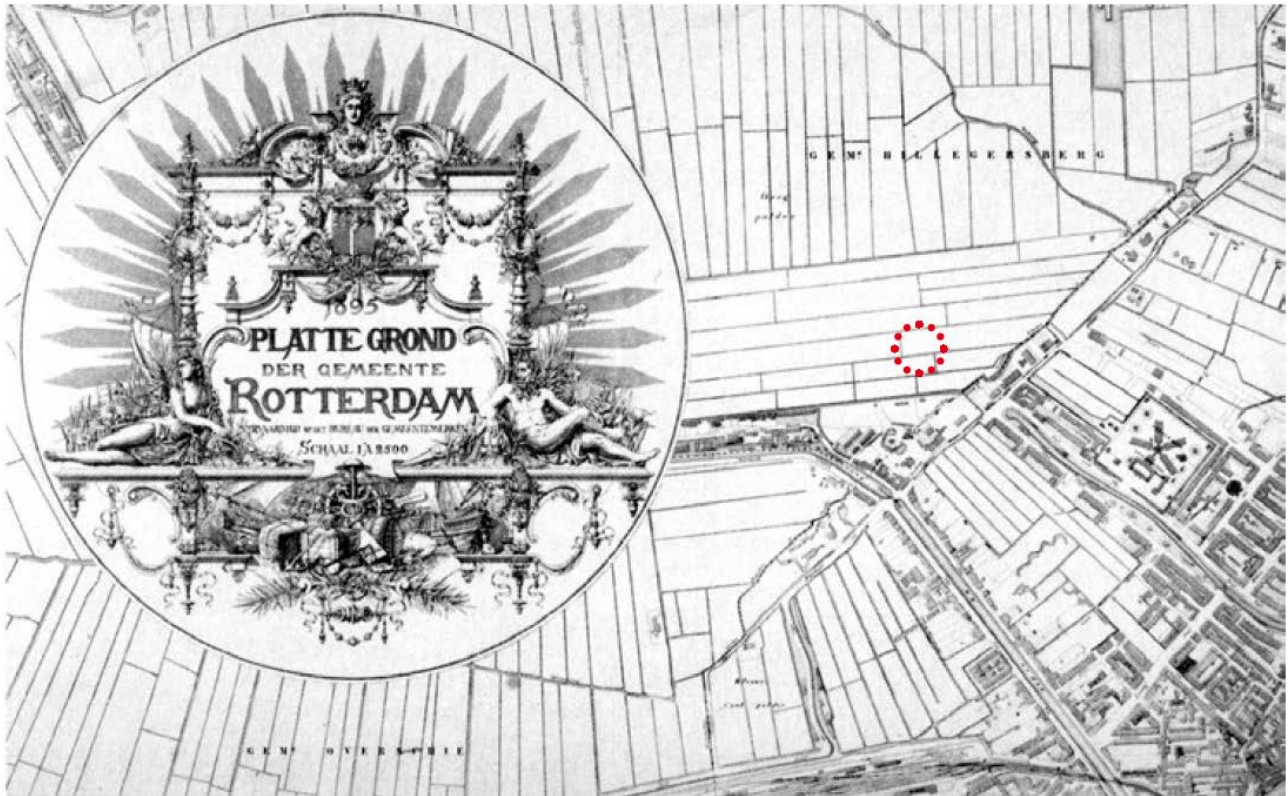
Bijlagen

Bijlage 1: Historie en gemeentelijke monumenten Liskwartier	18
Bijlage 2: Wie zijn wij?	23
Doelen van het experiment met gekozen wijkraden Onze bevoegdheden Wat doen wij?	

OVER HET LISKWARTIER

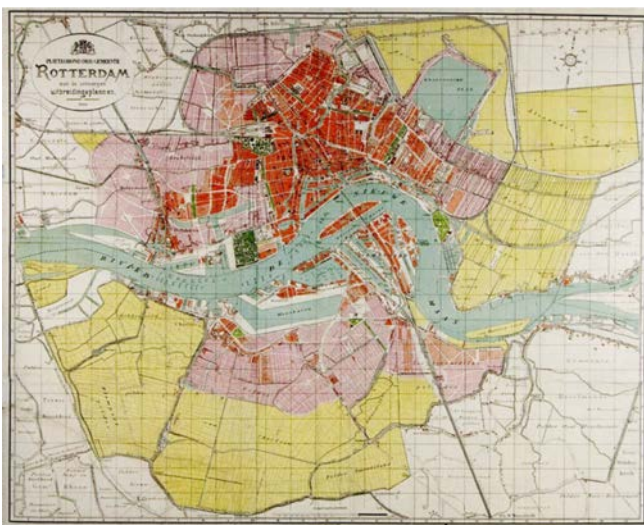
Wijkfoto

Het Liskwartier is een wijk in Rotterdam-Noord met statige lanen en singels en smallere zijstraten. Deze lopen veelal in bochten omdat ze de loop van de vroegere sloten volgen en geven de wijk een intieme sfeer. Door de Hofbogen wordt het Liskwartier begrensd met de wijk Bergpolder; door de Bergweg met het Oude Noorden en de Agniesebuurt en door de Ringweg A20 met Hillegersberg.

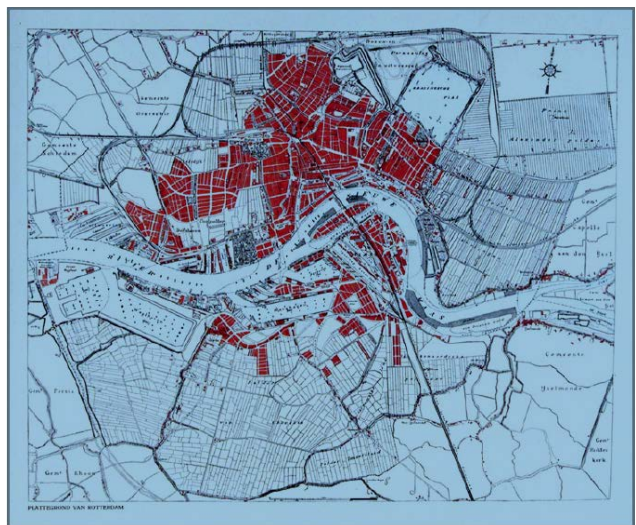

Kaart uit 1895 met in rood gemarkeerd de lokatie van de Heilige-Familiekerk.

Bron kaarten: Crimson, architectural Historians, Cultuur- en bouwhistorische waardenstelling, Heilige-Familiekerk te Rotterdam, 2017

Links: Kaart uit 1903 met het Algemeen Uitbreidingsplan van particuliere bouwplannen. De Bergweg vormt hier nog de noordelijke grens van de stad.

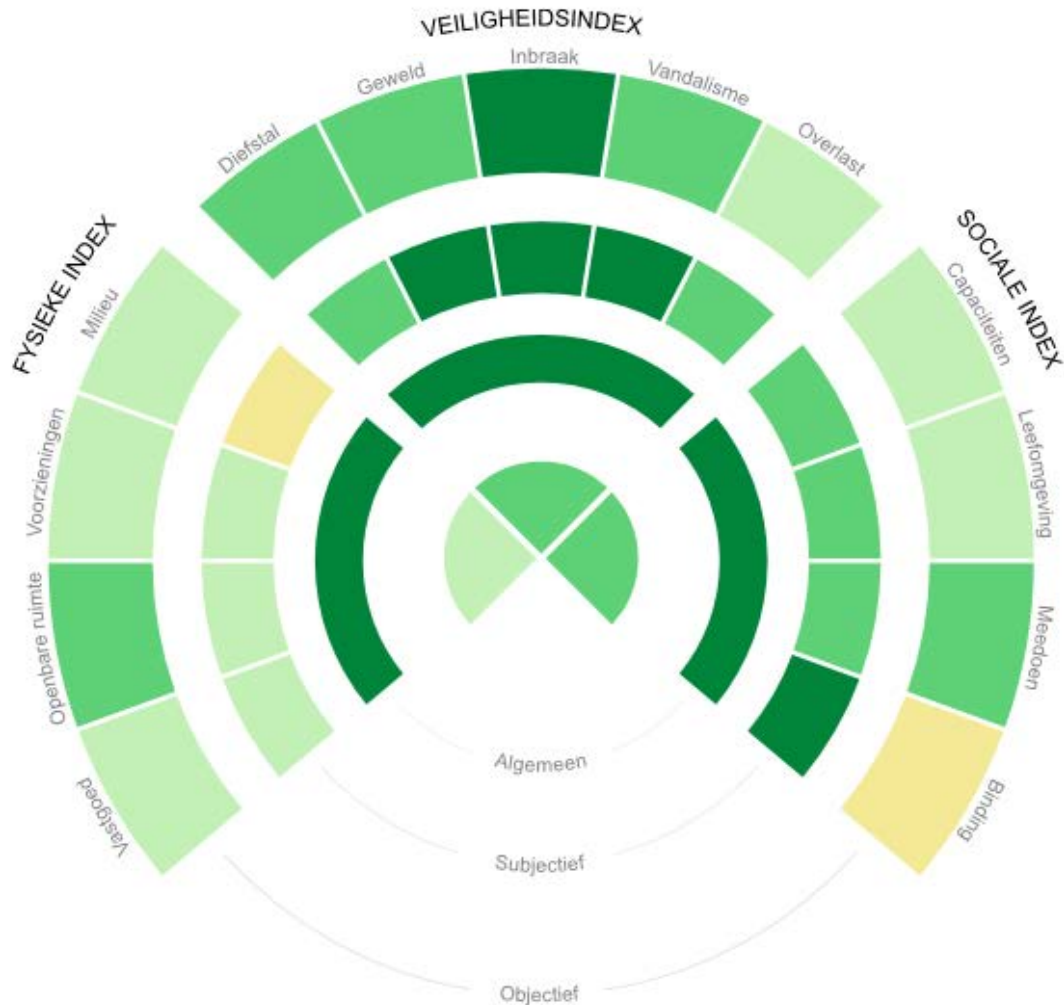

Rechts: Kaart uit 1910 waarop het Liskwartier bijna is volgebouwd tussen de Hofbogen, de Bergsingel en de noordelijke rand, op de Ceintuurbaan na.

WIJKPROFIEL 2018

Bewoners

Het Liskwartier is een wijk met ongeveer 7.500 bewoners. In vergelijking met andere Rotterdamse wijken is het percentage bewoners met een laag inkomen iets kleiner dan gemiddeld maar nog steeds volop aanwezig. Dit geldt ook voor het percentage bewoners met een bi-culturele achtergrond. Diverse organisaties zetten zich in voor de wijk en haar bewoners.

FYSIEKE INDEX

De bewoners van het Liskwartier zijn over het algemeen tevreden over hun woonsituatie. Aandachtspunten staan hieronder vermeld.

Vastgoed

De staat van onderhoud van woningen is onder de maat. De hele wijk vormt een funderingsrisicogebied. Bewoners hebben verder zorg over: de woninggrootte, gebrek aan veilige bergruimte en gebrekkige geluids- en warmte-isolatie.

Openbare ruimte

Het aantal verkeersongevallen is een punt van zorg (13 per 1000 inwoners). Bewoners hebben verder zorgen over: rommel op straat en vuil naast de containers, gebrek aan (gebruiks)groen, parkeren op de stoep, agressief verkeersgedrag, te hard rijden en te weinig parkeermogelijkheden.

Voorzieningen

In het Liskwartier zijn weinig openbare groenvoorzieningen. Wel zijn er lanen en singels met volgroeide bomen maar de kastanjabomen aan de Bergsingel zijn ziek en worden met kap bedreigd. De bewoners van het Liskwartier hebben geen eigen wijkpark en geen eigen huis van de wijk. Er is in de wijk een tekort aan sportvoorzieningen en middelbare scholen.

Milieu

Hoewel de geluids- en luchtkwaliteitsnormen sinds 2018 worden behaald is de ervaring van bewoners sinds 2014 alleen maar verslechterd. Bewoners hebben zorgen over: stankoverlast van het verkeer en van het riool buiten, geluidsoverlast van verkeer en tot slot ook veel wateroverlast in tuinen/binnenterreinen en onder woningen. Wateroverlast wordt overigens niet objectief gemeten in het wijkprofiel. Wat ons betreft een aandachtspunt.

VEILIGHEIDSINDEX

De bewoners van het Liskwartier voelen zich over het algemeen veilig in hun buurt.

Aandachtspunten staan hieronder vermeld.

Diefstal

Er worden veel (brom- en snor-) fietsen gestolen: 14 per 1000 inwoners.

Vandalisme

Er worden vaker kleine buitenbranden geconstateerd: 16 per 100 hectare.

Overlast

Bewoners ervaren drugsoverlast. Er volgden 3 meldingen per 1000 inwoners.

SOCIALE INDEX

De bewoners van het Liskwartier ervaren over het algemeen een hoge kwaliteit van leven.

Aandachtspunten staan hieronder vermeld.

Capaciteiten

Bewoners zijn slecht bekend met Vraagwijzer/Servicepunt, maatschappelijk werk, thuiszorgorganisatie, Centrum voor Jeugd en Gezin, Advies- en Steunpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling, schuldhulpverlening en bewonersorganisaties. Daarnaast geeft een deel van de bewoners aan moeite te hebben met het spreken en lezen van Nederlands en behoefte te hebben aan taalhulp.

Leefomgeving & Meedoen

Bewoners hebben naar verhouding weinig contact met burens en overige wijkbewoners. Ze ervaren dat er niet genoeg vrijetijdsvoorzieningen zijn voor jongeren en ook niet genoeg kindersport- en speelplekken.

Binding

Volgens de objectieve meting zetten naar verhouding weinig bewoners zich actief in voor de buurt.

Zie www.wijkprofiel.rotterdam.nl voor het actuele profiel van de wijk.

INTRODUCTIE WIJKRAAD LISKWARTIER

Onze benadering en aanpak

Alle wijkraadsleden zijn aanspreekbaar als je ons tegenkomt op straat, het schoolplein, in de supermarkt, in het groen of elders in de wijk. Of het nou gaat om een waterhoentje zonder nest of om de grootse bouwplannen van de gemeente Rotterdam. Je kunt ons voor alle wijkgerelateerde zaken benaderen.

Foto: Johannes Odé, 05.03.2018

Onze portefeuilleverdeling is als volgt (foto v.l.n.r.):

Koen Isth: Economie & Ondernemers, Interne Financiën & Veiligheid, Jongeren, Armoede.
Ina Chabot-Poolen: Kunst & Cultuur, Ouderen, Armoede.
Karin Padmos: Groen & Duurzaamheid, Openbare Ruimte, Ouderen, Hofpleinlijn.
Lideke Detmers: Kunst & Cultuur, Groen & Duurzaamheid, Jongeren.
Reidar Plokker: Voorzitter, Economie & Ondernemers, Interne Financiën & Veiligheid, Openbare Ruimte, Hofpleinlijn.

Officieel houden wij één keer per maand een openbare vergadering voor alle bewoners. Deze vergaderingen hebben regelmatig een actueel thema waarop professionals uitleg komen geven en tezamen met de wijkraadsleden van gedachten wisselen met bewoners.

Vier keer per jaar organiseren we een wijkborrel na een openbare vergadering om op een informelere manier met elkaar kennis te maken en van gedachten te wisselen. De locaties van onze openbare vergaderingen zijn te herkennen aan twee zwarte beachvlaggen met het goudkleurige logo met de 'fleur de lis' met daarin het ontstaansjaar 1903 van onze wijk en de tekst #leukleukerLiskwartier.

Ieder jaar zullen we een kraam huren op het Koningsdagfeest van de Liskids alwaar wij met bewoners een praatje kunnen maken, informatie kunnen geven aangaande Opzoomeren en/of een enquête onder bewoners kunnen houden. Dit jaar hadden we daar - met succes - onze vuurdoop. Met ruim 100 ingevulde enquêtes met input voor deze wijkagenda wisten wij al snel waar de prioriteiten van de bewoners lagen.

Links: Koningsdag, Foto: Aukje Hoving, 27.04.2018

Overig: Openbare wijkraadsvergadering met zomerborrel. Foto's: Lideke Detmers fotografie, 12.07.2018

WIJKAGENDA LISKWARTIER 2019-2022

1. LANDSCHAP: RUIMTELIJKE INRICHTING & GROEN

Algemene aandachtspunten voor groen en duurzaamheid

Onze statige lanen en singels kunnen beter ecologisch ingericht met meer groenvariatie om diverse diersoorten te helpen overleven in de stad: Door de aanleg van natuurlijke oevers, door het inzaaien van bermen met bijenmengsels en door een hierop aangepast maaibeleid in te voeren. De wijkraad hanteert het uitgangspunt dat voor elke gerooide boom op gemeentegrond wij graag een nieuwe terugzien.

Door 'Opzoomeren' meer onder de aandacht te brengen kunnen buren elkaar ontmoeten in de buitenruimte en gezamenlijk hun straat vergroenen. Het zogenaamde postzegelgroen - geveltuintjes, boomspiegels en plantenbakken - staan dichtbij de bewoners zelf en verhoogt de samenhang in de straten.

De wijkraad Liskwartier adviseert de gemeente het groen continu te monitoren op aantasting door verschillende inheemse plagen. Bestrijding van de Japanse Duizendknoop, o.a. gesignaleerd in de middenberm van de Bergselaan, is urgent. Daarnaast zijn de oude grote kastanjabomen, die de Bergsingel allure geven, ziek. De wijkraad zal - in samenspraak met bewoners en de gemeentelijke clusters - tot een aanvaardbare oplossing moeten komen ter vervanging van deze bomen.

Door de komst in 2024 - aanleg start in 2019 - van de nieuwe rijksweg tussen A16/A13 is de verwachting dat de verkeersdruk op de A20 afneemt. Daar staat tegenover dat ontwikkelingen als Nieuw-Kralingen naar verwachting extra verkeersdruk zal opleveren op de Gordelweg. Verkeersdruk hangt nauw samen met luchtkwaliteit. De wijkraad blijft de ontwikkelingen volgen.

V.l.n.r.: Ackersdijkstraat: boomspiegels bieden mogelijkheid tot vergroening door Opzoomeren.

Bergsingel: In de achtergrond een van de zieke kastanjes, in de voorgrond kleine nieuwe aanwas.

Middenberm van de Bergselaan: Oprukkende Japanse Duizendknoop. Foto's: Lideke Detmers fotografie, 2018

Hofpleintracé en groene route

In de komende jaren vragen wij aandacht voor een groene wijkroute door het Hofpleintracé, het groen van de middenberm van de Bergselaan en een nog aan te leggen wijkpark langs de zuidoever van het Noordkanaal - met verbetering van de gemeentelijke ecologische route aldaar - met elkaar te verbinden. Op termijn vragen we ook aandacht voor de aanleg van een loopbrug via het oude tracé over de A20 die het Liskwartier verbindt met het Kleiwegkwartier.

Groene route via Hofbogen, nog aan te leggen wijkpark Noordkanaal, middenberm Bergselaan. Foto's: Lideke Detmers fotografie, 2018

Voortgang groenontwikkeling dak Hofbogen met wijkraden Bergpolder en Agniesebuurt

De wijkraad Liskwartier volgt de ontwikkelingen van de Hofbogen op de voet. Daarbij is niet alleen de uiteindelijke invulling van het dak een prioriteit, maar ook het aantrekken van een koper die de kwaliteit van de ondernemers die in de Hofbogen zijn gevestigd, waarborgt.

Koningsveldeplein

De wijkraad zal de aanleg van het nieuwe Koningsveldeplein volgen.

Boven: Het gedateerde Koningsveldeplein dat binnenkort wordt vernieuwd. Foto's: Lideke Detmers fotografie, 29.06.2018

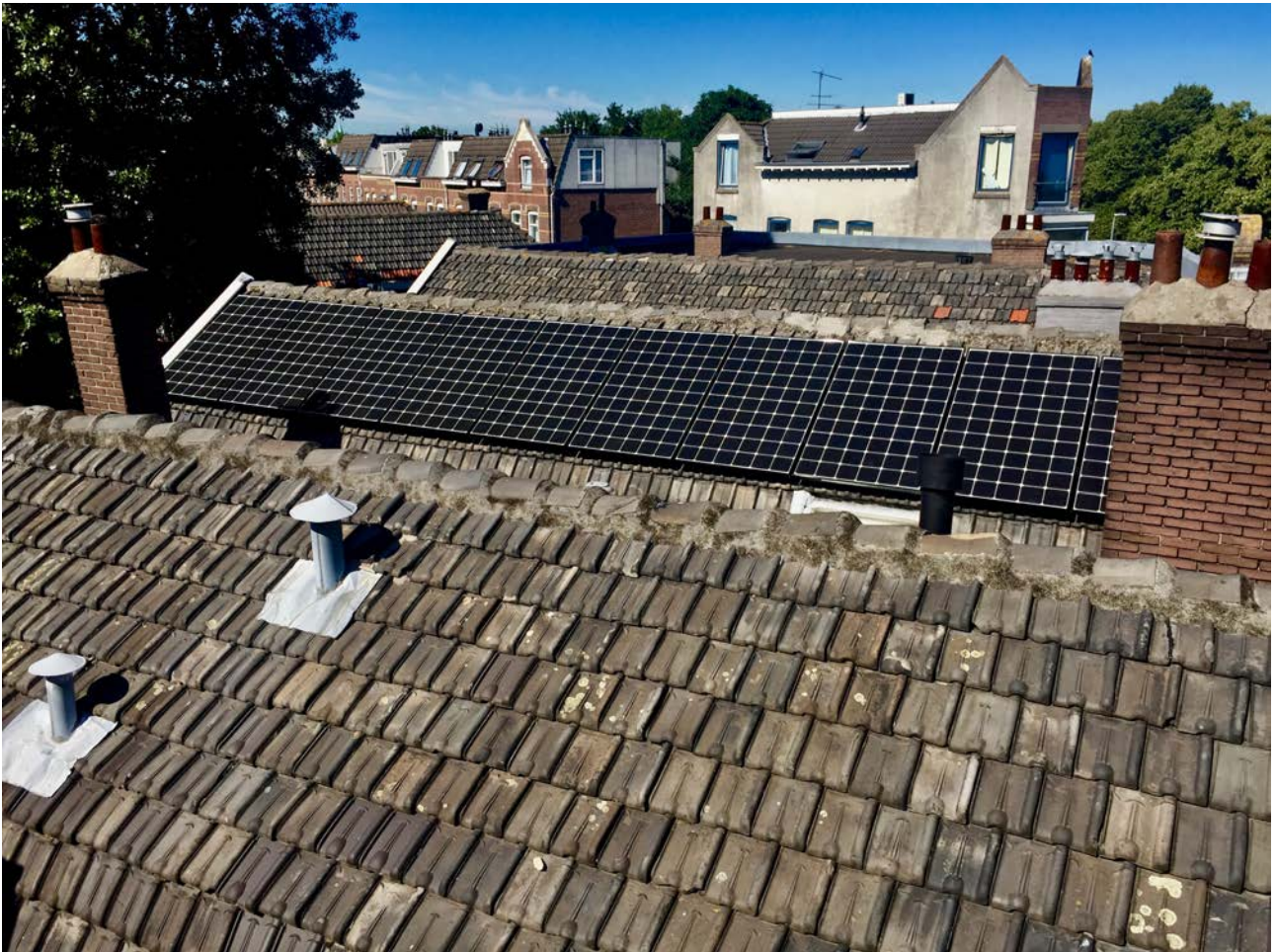
2. BOUWEN & WONEN

Bouwopgave stad Rotterdam en de mogelijkheden in het Liskwartier

De bebouwing in onze wijk bestaat voor 80% uit woningen. Dit in tegenstelling tot de andere wijken waar de bebouwing met huizen 60% is. Op plekken waar groen alsnog plaats zal moeten maken voor gebouwen is ons advies de ontwikkeling te verplichten tot groene daken.

Bewoners voorbereiden op energietransitie

Het Liskwartier heeft veel oude huizen. Om het Liskwartier voor te bereiden op de energietransitie zal de gemeente middels een stappenplan voorlichting kunnen geven aan onze bewoners bijvoorbeeld aangaande woningisolatie en het aansluiten van woningen op het warmtenet (stadsverwarming) dan wel op lokaal opgewekte energie met bijvoorbeeld zonnepanelen. De wijkraad schat in dat het voor veel woningeigenaren van oude huizen financieel moeilijk wordt om te investeren in duurzaamheid - ze willen wel maar ze kunnen niet. Investerings door bewoners zullen daarom afhankelijk zijn van gemeentelijk of landelijk stimuleringsbeleid.

Zonnepanelen op een dak van een woning aan de Bergselaan. Foto's: Lideke Detmers fotografie, 05.07.2018

De Heilige-Familiekerk en de Voorburgstraat

De wijkraad vraagt aandacht voor de herinrichting van de buitenruimte rondom De Heilige-Familiekerk die een transformatie ondergaat naar kindercarecenter. Eind volgend jaar worden daar 's ochtends en 's avonds 80 zieke kinderen gebracht en gehaald. Dit vraagt o.a. om een goed verkeerscirculatieplan omdat het rondom de kerk in de spitsuren een stuk drukker wordt. Ook het maken van extra parkeer- en taxiplaatsen is van belang. Ook dient rekening gehouden te worden met het voorrijden van ambulances.

Links: De Heilige-Familiekerk op de kruising Bergsingel - Nootdorpstraat. Rechts: kruising Voorburgstraat - Nootdorpstraat.
Foto's: Lideke Detmers fotografie, 28.06.2018

Ook stellen wij voor om de Voorburgstraat met deze herontwikkeling - en die van de Hofbogen - mee te nemen. Tussen de Veurstraat en de Gordelweg kijkt de Voorburgstraat uit op gesloten Hofbogen. Deze hebben allen hun ramen en deuren aan de Insulindestraat in Bergpolder. Dit komt de leefbaarheid in onze Voorburgstraat niet ten goede.

Links: De Insulindestraat in Bergpolder. Rechts: De Voorburgstraat in het Liskwartier op hetzelfde punt aan de andere kant.
Foto's: Lideke Detmers fotografie, 28.06.2018

3. SCHOON, HEEL & VEILIG

Bewonersparticipatie bij schoon, heel & veilig

De wijkraad Liskwartier gaat uit van de kracht van bewoners om hun eigen wijk schoon, heel en veilig te houden. Het is wenselijk dat er brede bekendheid gegeven wordt aan het gebruik van de 'BuitenBeterApp' en het gemeentelijke 14010-nummer voor het ophalen van grofhuisvuil en wees- en deelfietsen en op deelname aan 'Veegkids' van 'Opzoomeren'. Hetzelfde geldt voor de bruine afvalcontainers voor oud brood omdat brood nu in de middenberm van de Bergselaan wordt gedumpt.

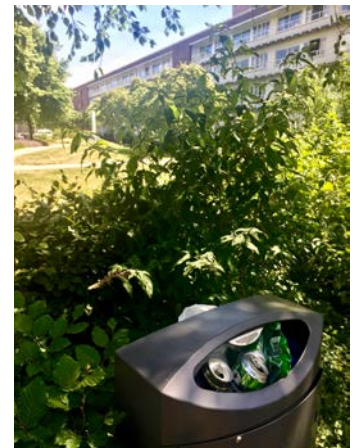

Links: Gedumpt brood in het groen van de middenberm op de Bergselaan.

Rechts: Opzoomerfeestje Rodenrijsestraat. Foto's: Lideke Detmers fotografie, 08.07.2018

Afval en hondenpoep

De afvalcontainers zijn vaak vol. De gemeente wordt geadviseerd deze vaker te legen en/of er meer verschillende - papier, glas en plastic containers - bij te plaatsen. Aandacht wordt gevraagd voor afvaltoerisme in onze wijk uit aangrenzende gemeentes. Het hondenpoepbeleid dient te worden gehandhaafd.

V.l.n.r en v.b.n.o: Ackersdijkstraat, Voorburgstraat, Bergwegplantsoen, hoek Bergweg-Lisstraat, Bergselaan, Willebrordusstraat.

Foto's: Lideke Detmers fotografie, 2018

Ongediertebestrijding

De wijkraad Liskwartier ziet graag de rattenvangers in ere hersteld, niet alleen voor het beheer van de openbare ruimte maar ook voor de bewoners met rattenoverlast in hun tuinen. Ook zien wij graag gemeentelijk beleid op het gebied van bestrijding van overlast door stadsduiven.

Verkeersveiligheid

Met name op de Rodenrijsestraat/laan en de Bergselaan wordt door sommige verkeersdeelnemers te hard gereden waardoor er regelmatig ongelukken gebeuren. De wijkraad stuurt aan op een gedegen onderzoek met bijbehorende maatregelen. Te denken valt aan snelheidscontroles, flitspalen en/of verlaging van de maximum snelheid.

De Rodenrijsestraat. Foto: Lideke Detmers fotografie, 28.06.2018

Diefstal, vandalisme en overlast

De wijkraad zal in overleg met het wijkmanagement en de wijkagent aandacht blijven vragen voor preventie en opsporing van (fietsen)diefstal, vandalisme en (drugs)overlast in de wijk.

Overslaghub voor bevoorrading winkels

Bevoorrading winkels kan door kleinere vrachtwagens geschieden als er buiten de ring een overslaghub gerealiseerd wordt zodat de grote vrachtwagens de wijken niet meer in hoeven.

Grote vrachtwagen bevoorraadt winkel Eudokiaplein. Foto: Lideke Detmers fotografie, 30.06.2018

Parkeerdruk voor fiets en auto en aanpak zwerf- en weesfietsen

Wij verwachten dat de komende jaren de parkeerdruk en het aantal zwerf- en weesfietsen zal toenemen waardoor de buitenruimte verrommelt. Creatieve oplossingen voor dit probleem zijn urgent.

V.l.n.r.: Foutparkeerders uitrit Ackersdijkstraat-Bergselaan. Verrommeling van de buitenruimte door het toenemende aantal zwerf- en weesfietsen: Bergselaan, hoek Willebrordusstraat-Van den Honaardstraat, Schiebroekselaan. Foto's: Lideke Detmers fotografie, 2018

4. SOCIAAL & INCLUSIEF

Een eigen huis van de wijk

De wijkraad heeft geconstateerd dat het Liskwartier geen eigen huis van de wijk heeft. Wel is er een huiskamer van de wijk die afhankelijk is van de inzet van vrijwilligers. Wij zijn van mening dat het Liskwartier een volwaardig huis van de wijk nodig heeft en streven ernaar dit in deze zittingstermijn te realiseren.

Kinderen en jongeren

In het Liskwartier wonen veel gezinnen met kinderen. Onze wijk staat daarom te boek als kindvriendelijk. Echter, dat hier veel kinderen wonen zegt niets over kindvriendelijkheid. Zo wordt er te hard gereden en zijn brommers en scooters op de fietspaden een gevaar voor fietsers, met name voor de jonge schoolgaande kinderen die goed fietsen nog onder de knie moeten te krijgen. Er zijn nauwelijks mogelijkheden voor kinderen om naar een sportclub/vereniging in de wijk te gaan.

Ook de speelmogelijkheden buiten zijn beperkt. Zo verdwijnt binnenkort de voetbalkooi tussen de Hofbogen en de Heilige-Familiekerk vanwege de transformatie van kerk naar kindzorgcentrum. De wijkraad stimuleert nieuwe speelinitiatieven, met name waar het jongeren in beweging brengt. Daarom is het fijn dat het Koningsveldeplein wordt vernieuwd. De oudere kinderen (jongeren) kregen daarbij inspraak, zodat aan hun specifieke behoeften tegemoet kan worden gekomen.

De participatie van jongens en meisjes in de buurt zou meer aandacht mogen krijgen, zodat zij mede verantwoordelijk worden voor hun buurt. Daar tegenover staat het uitgangspunt dat iedereen in het Liskwartier bijdraagt aan het opgroeien van de jeugd: *'It takes a whole village to raise a child'*.

Ouderen

De talenten die ouderen hebben ontwikkeld kunnen worden ingezet: 'Verzilveren van de vergrijzing'. Daarvoor zijn ontmoetingsplekken nodig om ouderen en jongeren de gelegenheid te geven om samen activiteiten te doen. Zo kunnen jongeren ouderen helpen in beweging te komen en digitale vaardigheden te ontwikkelen en kunnen ouderen hun kennis en ervaring met jongeren delen, bijvoorbeeld via huiswerkbegeleiding.

Tijdige ondersteuning van ouderen in het algemeen, en specifieke aandacht voor kwetsbare bi-culturele ouderen en vrouwen, voorkomt dat zij in een isolement raken. Samenwerking tussen de partners in het netwerk zorg en welzijn is daarbij van groot belang, ook om de toegankelijkheid en de vindbaarheid van zorg te waarborgen. Weten bij wie en waar je terecht kunt.

Het activeren van ouderen draagt bij aan de wens om ouderen zelfstandig te laten wonen en leven. Dit doet in het gunstige geval ook een beroep op burens die een oogje in het zeil kunnen houden of er een keer voor een boodschap op uit kunnen. Daarom is het belangrijk dat burens elkaar leren kennen en ontmoeten. Ook passende huisvesting is essentieel. Veel ouderen zijn gehuisvest in woningen met een trapopgang en drempels terwijl bejaarden beter gehuisvest zouden zijn in gelijkvloerse woningen met een lift.

Armoede

Ook in het Liskwartier komt armoede voor. De wijkraad stimuleert dan ook bewonersinitiatieven gericht op lagere inkomens. Ons streven is om juist die doelgroepen te bereiken die doorgaans weinig gebruik maken van bestaande sociale en culturele voorzieningen van de stad. Met name initiatieven voor jongeren die in armoede leven zien wij de komende jaren graag verder ontwikkeld. De wijkraad vraagt dan ook speciale

aandacht voor kinderen uit de laagste inkomensgroep. Zij verdienen, net als ieder ander kind, toegang tot voorzieningen zoals sport, muziek, theater, bijles en huiswerkbegeleiding.

De wijkraad vraagt aandacht voor de vindbaarheid en toegankelijkheid van de juiste instanties en organisaties. Dit geldt voor het hele proces, van assistentie en hulp bij het invullen van formulieren tot en met het regelen van schuldhulpverlening. De samenwerking tussen de verschillende partijen in het wijknetwerk armoedebestrijding blijft een punt van aandacht en vraagt om facilitering en versterking. De doelstelling, om erger te voorkomen in de zogenaamde vroegsignalering, kan alleen bereikt worden wanneer de kennis met elkaar gedeeld wordt binnen het wijknetwerk. Het gaat dan om zowel fysieke problemen, sociaal isolement of financiële problematiek.

5. CREATIEF & ONDERNEMEND

Stimuleren van lokaal sociaal ondernemerschap

De wijkraad vindt het stimuleren van lokaal sociaal ondernemers belangrijk, net zoals het stimuleren van bewonersinitiatieven. De wijkraad adviseert het college, lokaal sociaal ondernemers een ondercontract te gunnen ondanks dat de aanbesteding van M.O. dit lastig maakt.

Kunst en cultuur

Kunst en cultuur is een essentiële pijler voor een aantrekkelijke en vitale wijk. Het stimuleert de lokale economie, bevordert de sociale cohesie, ontwikkelt creatief talent en verfraait de buitenruimte. Hiervoor is een culturele infrastructuur nodig m.b.t. locaties, ontmoetingsplekken, programmering en creatieve ondernemers. De gemeente kan hierin een faciliterende en ondersteunende functie vervullen op het gebied van bijvoorbeeld de ontwikkeling van geschikte locaties, het vergunningentraject, het beschikbaar stellen van programmeringsbudget en projectsubsidies en het zichtbaar maken van de activiteiten. De culturele programmering moet aansluiten bij de wijk en haar bewoners en/of bij de toekomstige visie op de omgeving.

Het Liskwartier is een wijk met een sterke culturele infrastructuur vanwege de vestiging van veel culturele ondernemers. Gezamenlijk zorgen deze culturele ondernemers dat verschillende bewonersgroepen met elkaar in contact komen en er een divers cultureel aanbod is in de wijk voor jong en oud. De positieve energie die deze locaties en ondernemers brengen zorgen voor een leefbare en gezellige wijk. Dit rijk en evenwichtig aanbod geeft het Liskwartier een bijzonder imago. Deze basisstructuur verdient ondersteuning; inzet om wat er is ontstaan te behouden en een stimulans om naast behoud ook ruimte te creëren voor culturele ondernemers die een bijdrage aan de wijk kunnen geven. Bijvoorbeeld een programma rondom de vernieuwing van het Koningsveldeplein of een initiatief dat aansluit bij de belevingswereld van jongeren.

Duidelijkheid voor ondernemers met drank- en horecaverunningen

Er zijn met enige regelmaat problemen met drank- en horecaverunningen tijdens openingsfeestjes van galeries en kunstroutes. Wij stellen voor dat de gemeente een duidelijk beleid maakt aangaande het regelen van tijdelijke drank- en horecaverunningen tijdens openingen van galeries en kunstroutes.

Aandacht voor een inclusieve samenleving met kunst en cultuur als bindmiddel

Het Liskwartier heeft weinig festivals. Dat is inherent aan het feit dat het Liskwartier geen wijkpark heeft. Daarom zouden we graag, als het nieuwe Koningsveldeplein klaar is, daar een jaarlijks terugkerend wijkfestival in het leven roepen. Zo kunnen wijkbewoners van alle geledingen elkaar ontmoeten en elkaar beter leren kennen door middel van cultuurgerelateerde gebruiken als dans, muziek, poëzie, exposities, proeverijen en aan kunst gerelateerde workshops voor jong en oud.

COLOFON

De wijkagenda Liskwartier 2019-2022 is opgesteld door:

Wijkraad Liskwartier	Ina Chabot-Poolen Lideke Detmers Koen Ista Karin Padmos Reidar Plokker	i.chabotpoolen@wijkraadrotterdam.nl l.detmers@wijkraadrotterdam.nl k.istha@wijkraadrotterdam.nl k.padmos@wijkraadrotterdam.nl r.plokker@wijkraadrotterdam.nl
Gemeente Rotterdam	Remmert Koch	
Vormgeving	Lideke Detmers	
Ontwerp logo Liskwartier	Lideke Detmers & Reidar Plokker	
Groepsfoto's wijkraad	Aukje Hoving & Johannes Odé	
Fotografie in de wijk	Lideke Detmers fotografie	

Historische kaarten

Bron: Crimson, architectural Historians, Cultuur- en bouwhistorische waardenstelling, Heilige-Familiekerk te Rotterdam, 2017

kaart 1: E. van Es, 19e-eeuwse wijken in Noord - Cultuurhistorische Verkenning, in opdracht van deelgemeente Noord, Rotterdam augustus 2013, p. 33.

Kaart 2 en 3?: L. de Klerk, P. van de Laar, H. Moscoviter, G.J. de Jongh. Havenbouwer en stadsontwikkelaar in Rotterdam, Uitgeverij Thoth, Bussum 2008, p. 52.

Bijlage met historische foto's

Pagina 18

Foto Bergsingel 1918	Bron: rovm-digitaal.nl
Foto Bergselaan 1952	Bron: rovm-digitaal.nl
Foto Hofpleinlijn	Bron: 'Historie van de Hofbogen' door Vrienden van de Hofpleinlijn: Wendelien Lans en Lucas van Zuijlen

Pagina 19

Foto Eudokia ziekenhuis 1932	Bron: rovm-digitaal.nl
Foto Ziekenhuis Bergweg 1907	Bron: onbekend
Foto Eudokia ziekenhuis 1937	Bron: rovm-digitaal.nl
Foto Bergsingelkerk 1935	Bron: rovm-digitaal.nl
Foto Voormalige HBS 1925	Bron: rovm-digitaal.nl

Pagina 21

Foto Heilige-Familiekerk 1947
Foto Pastoriewoning 1947
Bron beide foto's: Crimson, architectural Historians, Cultuur- en bouwhistorische waardenstelling, Heilige-Familiekerk te Rotterdam, 2017: F. Hooimeijer, M. Kamphuis, Het Waterproject. Een negentiende-eeuwse wandeling door Rotterdam, Uitgeverij 010, Rotterdam 2001, p. 138-139.

Pagina 22

Foto Lisvijver	Bron: onbekend
----------------	----------------

De wijkraad Liskwartier heeft getracht de rechthebbenden van de historische foto's te achterhalen. Mocht iemand hierop recht menen te hebben, gelieve contact op te nemen met de wijkraad Liskwartier.

Bijlage 1: Historie en gemeentelijke monumenten Liskwartier

De grond van het Liskwartier behoorde voor 1903 nog toe aan Hillegersberg. Daarna werden de grenzen aangepast en mocht de stad Rotterdam gaan bouwen. Vanaf 1906 zijn de Bergselaan, Rodenrijselaan en de Schiebroekselaan aangelegd.

Links: Bergsingel tijdens de aanleg met zicht op de Bergselaan. Foto: 1918. Bron: rovm-digitaal.nl

Rechts: Bergselaan met rechts de Ackersdijkstraat. Foto: 1952. Bron: rovm-digitaal.nl

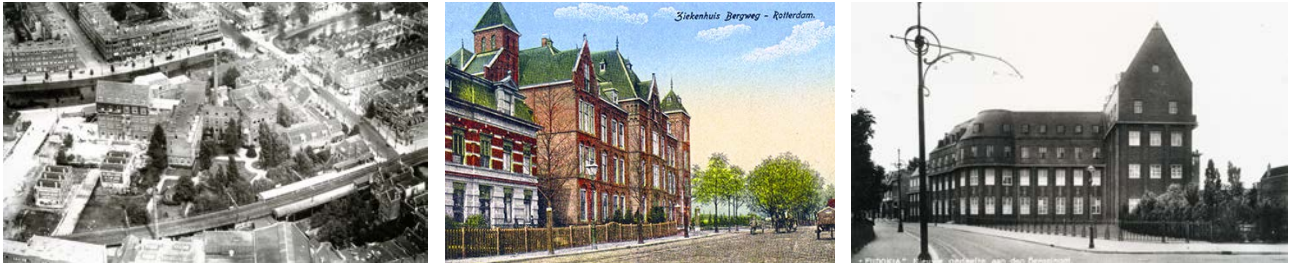
De Hofpleinlijn is de spoorlijn die Rotterdam-Hofplein via Den Haag met Scheveningen verbond. Deze lijn is tussen 1907 en 1908 in gebruik genomen en is aangelegd door de Zuid-Hollandsche Electriche Spoorweg-Maatschappij. Op 1 oktober 1908 reden hier de eerste elektrische treinen van Nederland. Plannen voor een spoorlijn tussen Den Haag en Scheveningen bestonden al in het midden van de negentiende eeuw. Tot uitvoering kwam het echter niet, want de plannen tot ontwikkeling van de Scheveningse haven, die de belangrijkste aanleiding vormden, belandden in de ijskast. Wel kwam het in 1879 tot een verbinding per stoomtram tussen beide plaatsen. Behalve op passagiers voor de opkomende badplaats Scheveningen mikte de ZHESM ook op woon-werkverkeer tussen Rotterdam en Wassenaar, in welke laatste plaats veel havenbaronnen en andere beter gesitueerden uit de Maasstad waren neergestreken omdat de belastingen daar lager waren. Al met al was het project een gewaagde onderneming, maar uiteindelijk bleek het zeer rendabel te zijn. Later werd de lijn onderdeel van de NS. In 2006 viel het doek omdat toen de RandstadRail in gebruik genomen werd.

Hofpleinlijn met op de voorgrond de weilanden van Bergpolder en op de achtergrond het Liskwartier

Bron: 'Historie van de Hofbogen' door Vrienden van de Hofpleinlijn: Wendelien Lans en Lucas van Zijlen

In de wijk lagen oorspronkelijk twee grote ziekenhuizen, het Eudokia ziekenhuis en verderop, op de Bergweg, het Bergwegziekenhuis dat aan de rand van het Liskwartier stond. Als gevolg van de snelle bevolkingsgroei van Rotterdam na 1850 werd het in 1908 gesticht als aanvulling op het inmiddels te kleine Coolingsingelziekenhuis. Door een fusie met het Eudokia ziekenhuis (1889–1991) ontstond later het IJsselland ziekenhuis (1991) dat werd gebouwd in Capelle aan den IJssel. Aan het eind van de 20e eeuw werd het Bergwegziekenhuis afgebroken en vervangen door o.a de Humanitas vestiging Bergweg, het eerste project met levensloopbestendige woningen.

Links: Eudokia ziekenhuis met horizontaal de Bergsingel en rechts de Bergweg. Luchtfoto: 1932. Bron: rovm-digitaal.nl

Midden: Ziekenhuis Bergweg omstreeks 1907

Rechts: Bergsingel - hoek Veurstraat met het Eudokia ziekenhuis. Foto: 1937. Bron: rovm-digitaal.nl

Midden in de wijk ligt, op de hoek van de Bergsingel en de Bergselaan, de in 1913 door architect Tjeerd Kuipers ontworpen Bergsingelkerk. Op 8 april 1915 werd het gebouw in gebruik genomen. De kerk valt op door haar forse contouren. Ze is gebouwd als kruiskerk, waarbij de plattegrond grotendeels de contouren van het beschikbare stuk grond volgt. De kerk is gebouwd in een door het werk van H.P. Berlage beïnvloede Rationalistische stijl met kenmerken van Jugendstil. Het meest indrukwekkend van de kerk is de voorgevel met de twee torens. Er was tevens ruimte voor luidklokken maar het gebrek aan financiën verhinderde dat direct tot aanschaf kon worden overgegaan. Pas in 1954 was voldoende geld beschikbaar om een viertal klokken aan te schaffen. Het kreeg op 5 mei 2000 de status van gemeentelijk monument. Tegenover de kerk, aan de andere zijde van de Bergsingel, ligt de voormalige H.B.S Van 't Hoff Instituut uit 1925 naar ontwerp van P.B. Logemann en staat tevens op de lijst van gemeentelijke monumenten. Het gebouw herbergt sinds september 2003 de Islamitische Universiteit Rotterdam.

Links: De Bergsingelkerk, oplevering 1915, architect Tjeerd Kuipers. Foto: 1935. Bron: rovm-digitaal.nl

Rechts: De voormalige H.B.S. Van 't Hoff Instituut van P.B. Logemann, oplevering 1925. Foto: 1925. Bron: rovm-digitaal.nl

Andere gemeentelijke monumenten in het Liskwartier zijn drie herenhuizen uit 1890 gelegen aan de Bergweg: Nummer 183, 185 en 187 en het clubgebouw van een roeivereniging aan de Noorderkanaalweg 20-22 van architect J.A. Lelieveld uit 1967/1968.

V.l.n.r. Drie herenhuizen uit 1890, nummer 183,185 en 187. Foto's: Lideke Detmers fotografie, 02.07.2018

Clubgebouw roeivereniging uit 1967/1968 aan de Noorderkanaalweg 20-22, architect J.A. Lelieveld.
Foto: Lideke Detmers fotografie, 2017

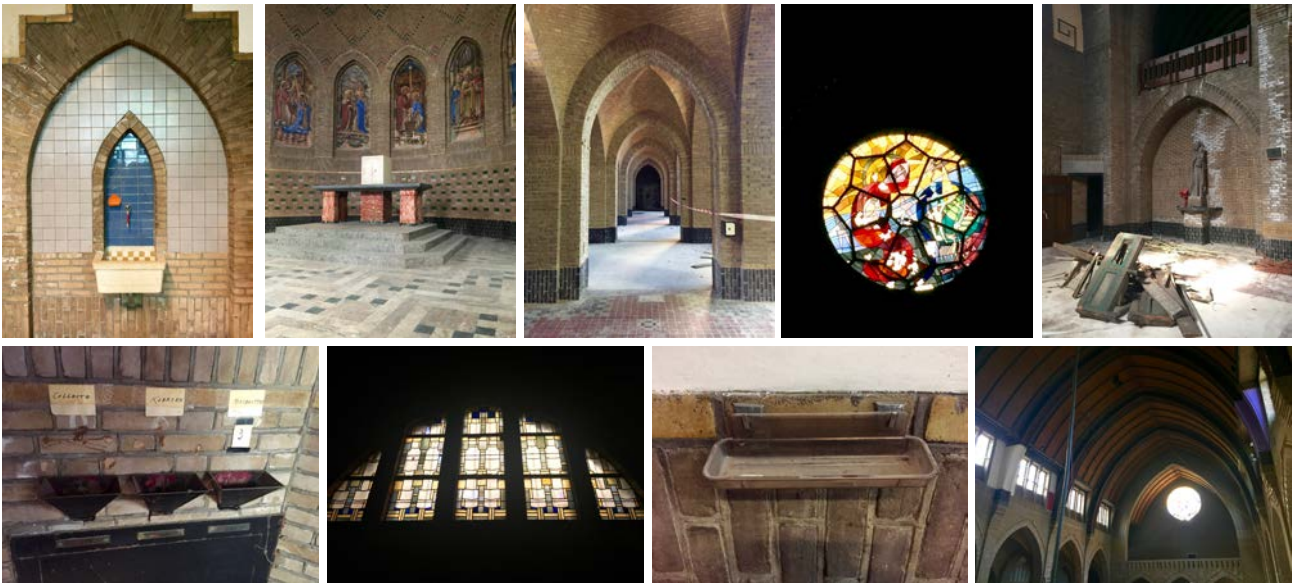
Ook de Heilige-Familiekerk gebouwd door vader Joseph en zoon Pierre Cuypers - opgeleverd in 1927 - en de Pastoriewoning zijn gemeentelijke monumenten.

Links: De Heilige-Familiekerk, Voorburgstraat. Foto: 1947

Rechts: De Pastoriewoning, Veurstraat - hoek Bergsingel. Foto: 1947

Bron beide foto's: Crimson, architectural Historians, Cultuur- en bouwhistorische waardenstelling, Heilige-Familiekerk te Rotterdam, 2017: F. Hooimeijer, M. Kamphuis, Het Waterproject. Een negentiende-eeuwse wandeling door Rotterdam, Uitgeverij 010, Rotterdam 2001, p. 138-139

Interieur van de Heilige-Familiekerk. Foto's: Lideke Detmers fotografie, 11.06.2018

Rond 1940 was de wijk gereed en kreeg de naam Liskwartier, van het Lischwater, waarvan nu nog slechts een vijver over is bij het Lisplein. Het Lischwater is ontstaan aan een op het einde van de 18de eeuw begonnen, doch spoedig opgegeven, vervening. De lisbloem of iris kwam in het verleden in de vijver op het plein veelvuldig voor.

De Lisvijver

Bijlage 2: Wie zijn wij?

Op 21 maart 2018 mochten de bewoners van het Liskwartier stemmen voor hun eigen wijkraad. Op 17 april 2018 werd de wijkraad Liskwartier officieel geïnstalleerd. De wijkraad heeft een zittingsperiode van vier jaar en bestaat uit vijf betrokken bewoners. Foto v.l.n.r.:

- Koen Ista
- Ina Chabot-Poolen
- Karin Padmos
- Lideke Detmers
- Reidar Plokker

Foto: Johannes Odé, 05.03.2018

De wijkraad maakt onderdeel uit van een nieuw experiment van de gemeente Rotterdam. Voor de zittingsperiode 2018-2022 is de gebiedscommissie Noord vervangen door een zestal gekozen wijkraden: Agniesebuurt, Bergpolder, Blijdorp, Liskwartier, Oude Noorden en Provenierswijk.

Doelen van het experiment met gekozen wijkraden

- Een representatieve en diverse vertegenwoordiging per buurt.
- Betere belangenbehartiging op buurtniveau in een experimentgebied.
- Vergroten van de betrokkenheid van bewoners bij de besluitvormingsprocessen die hun directe leefomgeving raken.
- Beter herkenbare volksvertegenwoordiging op buurtniveau.

Onze bevoegdheden

De wijkraad is officieel ingesteld als een bestuurscommissie van zowel de gemeenteraad, het college als de burgemeester. De wijkraad adviseert dit drietal gevraagd en ongevraagd over alle zaken die in de wijk spelen. De wijkraad heeft geen eigen bestuurlijke of regelende bevoegdheid. Wel beschikt de wijkraad over een klein budget bestemd voor representatie, participatie en bewonersinitiatieven.

Wat doen wij?

De wijkraad Liskwartier onderschrijft de vier bovenstaande doelen. Als wijkraad zijn wij dé spreekbuis van de wijk maar ook de katalysator van initiatieven van bewoners. Onze ambitie is om aan het einde van onze zittingsperiode zichtbaar méér betrokkenheid, zelfstandigheid en saamhorigheid van en tussen bewoners in de wijk te zien. Zelf zijn we ook bewoners van het Liskwartier en hebben volop ideeën. Het gaat echter niet om onze ideeën maar om die van de bewoners. Wij gaan werken aan zaken die vanuit de bewoners zelf worden aangedragen; die voor de bewoners het meest belangrijk zijn. Hoe kan het groener, veiliger en socialer? Met andere woorden: Hoe kan het nóg leuker worden in het Liskwartier? Aan de hand van de vijf thema's uit onze wijkagenda geven wij richting aan de wensen van bewoners voor de komende vier jaar. Wij realiseren ons dat deze thema's onderhevig kunnen zijn aan veranderingen. Deze kunnen echter jaarlijks bijgeschaafd worden. Daarom is het belangrijk om ook de komende vier jaar met elkaar in gesprek te gaan.

